

OBWIESZCZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 9 grudnia 1991 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych.

1. Na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 19 lipca 1991 r. o zmianie ustaw o przedsiębiorstwach państwowych oraz o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 75, poz. 329) ogłasza się w załączniku do

niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 3, poz. 10), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawami z dnia 27 grudnia 1989 r. o zmianie ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 74, poz. 437) oraz z dnia 9 marca 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. Nr 17, poz. 99) — objętych jednolitym tekstem, ustalonym obwieszczeniem Ministra Finansów z dnia 22 marca 1990 r. (Dz. U. Nr 26, poz. 152),
- 2) ustawą z dnia 14 grudnia 1990 r. o zniesieniu i likwidacji niektórych funduszy (Dz. U. Nr 89, poz. 517),
- 3) ustawą z dnia 19 lipca 1991 r. o zmianie ustaw o przedsiębiorstwach państwowych oraz o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 75, poz. 329),
- 4) ustawą z dnia 19 października 1991 r. o badaniu i ogłaszaniu sprawozdań finansowych oraz biegłych rewidentach i ich samorządzie (Dz. U. Nr 111, poz. 480)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania niniejszego jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji rozdziałów, artykułów, ustępów i punktów.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst nie obejmuje następujących przepisów:

- 1) art. 26, 27 i 28 ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 3, poz. 10) w brzmieniu:

„Art. 26. W ustawie z dnia 29 czerwca 1983 r. o poprawie gospodarki przedsiębiorstwa państwowego oraz o jego upadłości (Dz. U. z 1986 r. Nr 8, poz. 46) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 9 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
 - «5. Projekt programu, o którym mowa w ust. 1, podlega zatwierdzeniu również przez organ reprezentujący Skarb Państwa, gdy zysk po jego opodatkowaniu nie wystarcza na uiszczenie dywidendy w rozumieniu przepisów ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych.»
- 2) w art. 25 wyrazy «część funduszu statutowego przedsiębiorstwa finansującego jego środki trwałe» zastępuje się wyrazami «fundusz założycielski».

Art. 27. 1. Traci moc ustawa z dnia 26 lutego 1982 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. z 1986 r. Nr 8, poz. 44, Nr 39, poz. 192 i Nr 47, poz. 226, z 1987 r. Nr 33, poz. 181 oraz z 1988 r. Nr 24, poz. 167 i Nr 34, poz. 254).

2. Utrzymuje się w mocy przepisy wydane na podstawie art. 4 ust. 3 i art. 41 ust. 3 ustawy

wymienionej w ust. 1 do czasu wydania nowych na podstawie niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 1989 r., oraz na podstawie art. 30 ust. 4 i art. 34 ustawy wymienionej w ust. 1 do czasu odmiennego uregulowania.

- Art. 28. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1989 r.”;
- 2) art. 2 i 4 ustawy z dnia 27 grudnia 1989 r. o zmianie ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 74, poz. 437) w brzmieniu:

„Art. 2. Przewidziany w art. 27 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1, termin obowiązywania dotychczasowych przepisów wykonawczych przedłuża się do dnia 31 grudnia 1990 r.”,

„Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1990 r., z tym że postanowienia art. 1 pkt 1 lit. b), pkt 2, 4 i 9 obowiązują od dnia 1 stycznia 1989 r.”;
 - 3) art. 9 ustawy z dnia 9 marca 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. Nr 17, poz. 99) w brzmieniu:

„Art. 9. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;
 - 4) art. 27 ustawy z dnia 14 grudnia 1990 r. o zniesieniu i likwidacji niektórych funduszy (Dz. U. Nr 89, poz. 517) w brzmieniu:

„Art. 27. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1991 r., z wyjątkiem art. 5 i 14, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;
 - 5) art. 3 i 5 ustawy z dnia 19 lipca 1991 r. o zmianie ustaw o przedsiębiorstwach państwowych oraz o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 75, poz. 329) w brzmieniu:

„Art. 3. Przedsiębiorstwa, które do dnia wejścia w życie ustawy, w wykonaniu prawomocnych decyzji lub orzeczeń wydanych przez właściwe organy na podstawie odrębnych ustaw, przekazały mienie w postaci środków trwałych innym osobom fizycznym lub prawnym — dokonują zmniejszenia funduszu założycielskiego, z uwzględnieniem zasad określonych w art. 4 ust. 3, 6 i 7 ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych.”

„Art. 5. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym została ogłoszona.”;
 - 6) art. 45 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o badaniu i ogłaszaniu sprawozdań finansowych oraz biegłych rewidentach i ich samorządzie (Dz. U. Nr 111, poz. 480) w brzmieniu:

„Art. 45. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia jej ogłoszenia.”

Minister Finansów: w z. A. Podsiadło

Załącznik do obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1991 r. (poz. 27)

USTAWA

z dnia 31 stycznia 1989 r.

o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady gospodarki finansowej przedsiębiorstw państwowych działających na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80, Nr 75, poz. 329, Nr 101, poz. 444 i Nr 107, poz. 464) oraz na podstawie innych ustaw, zwanych dalej „przedsiębiorstwami”.

Art. 2. Przedsiębiorstwo, gospodarując wydzielonym mu i nabytym mieniem, działa na zasadach samofinansowania, pokrywając z posiadanych środków i uzyskiwanych przychodów koszty działalności i zobowiązania.

Rozdział 2

Fundusze przedsiębiorstwa

Art. 3. 1. Wartość majątku przedsiębiorstwa odzwierciedlają:

- 1) fundusz założycielski przedsiębiorstwa,
- 2) fundusz przedsiębiorstwa.

2. Fundusz założycielski przedsiębiorstwa odzwierciedla wartość wydzielonej przedsiębiorstwu części mienia ogólnonarodowego.

3. Fundusz przedsiębiorstwa odzwierciedla wartość majątku przedsiębiorstwa po odliczeniu funduszu założycielskiego.

4. Wielkość funduszu założycielskiego przedsiębiorstwa podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych.

Art. 4. 1. Fundusz założycielski zwiększają przekazane z budżetu państwa dotacje na finansowanie rozwoju przedsiębiorstwa oraz pozostawiona w przedsiębiorstwie dywidenda obligatoryjna, zwana dalej „dywidendą”, a także inne środki przekazane przez organ założycielski lub przez Skarb Państwa przedsiębiorstwu.

2. Fundusz założycielski zwiększa się lub zmniejsza o kwotę zmian wartości majątku przedsiębiorstwa, będącą skutkiem aktualizacji wyceny środków trwałych przeprowadzonej na podstawie odrębnych przepisów. Kwotę tę ustala się zachowując wzajemne proporcje funduszu założycielskiego i funduszu przedsiębiorstwa, jakie ukształtowały się na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok, w którym dokonano aktualizacji wyceny środków trwałych. Przy ustalaniu wzajemnych proporcji w funduszu przedsiębiorstwa uwzględnia się rozliczenie wyniku finansowego za ten rok.

3. Jeżeli przedsiębiorstwo w wykonaniu prawomocnych decyzji i orzeczeń wydanych przez właściwe organy na

podstawie odrębnych ustaw nieodpłatnie przekazało osobom prawnym lub osobom fizycznym część swego mienia w postaci środków trwałych, dokonuje zmniejszenia funduszu założycielskiego, z zastrzeżeniem ust. 6 i 7.

4. Jeżeli nieodpłatne przekazanie, w wypadkach przewidzianych w ust. 3, następuje na rzecz przedsiębiorstwa państwowego, dokonuje ono zwiększenia swego funduszu założycielskiego o wartość równą kwocie zmniejszenia funduszu założycielskiego dokonanego przez przedsiębiorstwo przekazujące.

5. Fundusz założycielski ulega zmniejszeniu o kwoty zapłacone z tytułu nabytych na podstawie ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127, Nr 103, poz. 446 i Nr 107, poz. 464) budynków i lokali, z zastrzeżeniem ust. 6 i 7.

6. Zmniejszenie funduszu założycielskiego w wypadkach przewidzianych w ust. 3 i 5 następuje wyłącznie w sytuacji, gdy przekazane mienie w postaci środków trwałych lub nabyte budynki i lokale stanowiły podstawę ustalenia tego funduszu.

7. Kwotę zmniejszenia funduszu założycielskiego w wypadkach przewidzianych w ust. 3 i 5 ustala się mnożąc wartość przekazanych środków trwałych lub nabytych budynków i lokali przez współczynnik udziału funduszu założycielskiego w łącznej wartości funduszu założycielskiego i funduszu przedsiębiorstwa według stanu na dzień 1 stycznia roku, w którym mienie to zostało nieodpłatnie przekazane lub nabyte.

8. Fundusz założycielski przedsiębiorstw gospodarki mieszkaniowej zmniejsza się o kwotę umorzenia wartości domów mieszkalnych.

Art. 5. 1. W wypadku połączenia się przedsiębiorstw fundusz założycielski połączonego przedsiębiorstwa ustala się jako sumę całości lub części funduszy założycielskich przedsiębiorstw połączonych.

2. W wypadku podziału przedsiębiorstwa fundusz założycielski nowo powstałych przedsiębiorstw ustala się przez podzielenie funduszu założycielskiego przedsiębiorstwa ulegającego podziałowi.

Art. 6. 1. Fundusz przedsiębiorstwa zwiększa się o:

- 1) zysk pozostający w dyspozycji przedsiębiorstwa,
- 2) amortyzację majątku trwałego,
- 3) kwotę zwiększenia wartości majątku przedsiębiorstwa, będącego skutkiem aktualizacji wyceny środków trwałych, przeprowadzonej na podstawie odrębnych przepisów; kwotę tę ustala się zachowując wzajemne proporcje funduszu założycielskiego i funduszu przed-

siębiorstwa, jakie ukształtowały się na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok, w którym dokonano aktualizacji wyceny środków trwałych. Przy ustalaniu wzajemnych proporcji w funduszu przedsiębiorstwa uwzględnia się rozliczenie wyniku finansowego za ten rok,

4) środki z innych źródeł.

2. Fundusz przedsiębiorstwa zmniejsza się o:

1) straty bilansowe,

2) umorzenie majątku trwałego,

3) kwotę zmniejszenia wartości majątku przedsiębiorstwa, będącego skutkiem aktualizacji wyceny środków trwałych, przeprowadzonej na podstawie odrębnych przepisów; kwotę tę ustala się zachowując wzajemne proporcje funduszu założycielskiego i funduszu przedsiębiorstwa, jakie ukształtowały się na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok, w którym dokonano aktualizacji wyceny środków trwałych. Przy ustalaniu wzajemnych proporcji w funduszu przedsiębiorstwa uwzględnia się rozliczenie wyniku finansowego za ten rok,

4) dywidendy, gdy nie mogą być wypłacone z osiągniętego zysku po jego opodatkowaniu,

5) kwotę zmniejszenia wartości mienia w postaci środków trwałych nieodpłatnie przekazanego osobom prawnym lub fizycznym w wykonaniu prawomocnych decyzji i orzeczeń wydanych przez upoważnione organy na podstawie odrębnych ustaw oraz kwotę nabytych budynków i lokali, która nie została uwzględniona przy zmniejszaniu funduszu założycielskiego, o którym mowa w art. 4 ust. 3 i 5.

Art. 7. 1. W wypadku połączenia się przedsiębiorstw fundusz przedsiębiorstwa połączonego ustala się jako sumę całości lub części funduszy przedsiębiorstw połączonych.

2. W wypadku podziału przedsiębiorstwa fundusz przedsiębiorstw nowo powstałych ustala się przez podzielenie funduszu przedsiębiorstwa ulegającego podziałowi.

Art. 8. Podstawą ustalenia wysokości funduszy założycielskiego i przedsiębiorstwa w wypadkach, o których mowa w art. 5 i 7, są bilanse zamknięcia łączonych lub dzielonych przedsiębiorstw.

Art. 9. Przedsiębiorstwa wydobywające minerały metodą odkrywkową oraz inne przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą, której towarzyszy powstawanie hałd lub degradacja terenu, mogą tworzyć fundusz rekultywacji z narzutów na koszty działalności. Środki funduszu przeznacza się na finansowanie przedsięwzięć pozainwestycyjnych mających na celu zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych i hałd.

Art. 10. Wydatki związane z realizacją zadań przedsiębiorstw państwowych w zakresie obronności kraju, wynikających z przepisów ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1992 r. Nr 4, poz. 16) oraz z innych przepisów ustawowych, z wyjątkiem wydatków ponoszonych na podstawie odrębnych przepisów wydawanych przez

Radę Ministrów i Komitet Obrony Kraju z funduszu zadań wyodrębnionych, tworzonego ze środków budżetowych — obciążają koszty działalności przedsiębiorstw państwowych.

Art. 11. Przedsiębiorstwo może tworzyć inne fundusze z zysku po jego opodatkowaniu i po odliczeniu dywidendy.

Rozdział 3

Uprawnienia Skarbu Państwa

Art. 12. 1. Przedsiębiorstwo przekazuje Skarbowi Państwa dywidendę na zasadach określonych w ustawie.

2. Podstawę naliczania dywidendy stanowi kwota funduszu założycielskiego przedsiębiorstwa.

3. Dywidenda jest wypłacana z zysku po opodatkowaniu.

4. Przedsiębiorstwa, w stosunku do których podjęto decyzję o likwidacji na podstawie art. 19 ust. 1 pkt 1—3 ustawy, o której mowa w art. 1, naliczają i płacą dywidendę do czasu zakończenia statutowej działalności gospodarczej, określonego w zarządzeniu o otwarciu likwidacji.

Art. 13. 1. Minister Finansów prowadzi ewidencję funduszy założycielskich przedsiębiorstw oraz ich zmian.

2. Dywidendę pobierają właściwe urzędy skarbowe.

3. Dywidenda stanowi dochód budżetu państwa.

Art. 14. Wysokość stopy procentowej dla naliczania dywidendy za rok podatkowy ustala się w ustawie budżetowej, z uwzględnieniem przewidywanej stopy zysku w gospodarce narodowej oraz podstawowej stopy oprocentowania kredytu udzielanego bankom przez Narodowy Bank Polski, z zastrzeżeniem art. 23.

Art. 15. 1. Dywidendy od przedsiębiorstw gospodarki rolnej, przedsiębiorstw rybołówstwa morskiego i przedsiębiorstw użyteczności publicznej, z wyjątkiem przedsiębiorstw wymienionych w art. 16 pkt 1, ustala się w wysokości 1/4 dywidendy, o której mowa w art. 14.

2. Rada Ministrów określa podstawę i sposób naliczania dywidendy od przedsiębiorstw wykonujących w całości lub części zadania dla potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa.

Art. 16. Zwalnia się z obowiązku wpłacania dywidendy:

- 1) przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej, mieszkaniowej i komunikacji miejskiej,
- 2) Przedsiębiorstwo Państwowe „Polskie Koleje Państwowe”,
- 3) Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze”,
- 4) państwową jednostkę organizacyjną „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”,
- 5) przedsiębiorstwo wykonujące statutowe zadania służby ratownictwa morskiego,
- 6) przedsiębiorstwa działające przy zakładach karnych i aresztach śledczych, podległe Ministrowi Sprawiedliwości,

- 7) okręgowe zarządy lasów państwowych,
- 8) przedsiębiorstwa budownictwa wodnego, wykonujące na zlecenie organów administracji rządowej lub gmin zadania w zakresie utrzymania szlaków wodnych od wartości lodolamaczy i zestawów pogłębiarskich,
- 9) przedsiębiorstwa powstałe z jednostek organizacyjnych dróg publicznych podległych Ministrowi Transportu i Gospodarki Morskiej.

Art. 17. 1. Dywidenda może być przeznaczona na powiększenie funduszu założycielskiego, gdy przedsiębiorstwo wykonuje inwestycje mające na celu restrukturyzację działalności gospodarczej.

2. Decyzje o przeznaczeniu należnych dywidend lub ich części na fundusz założycielski podejmuje, na umotywowany wniosek zainteresowanego przedsiębiorstwa, Minister Finansów.

Art. 18. 1. Do dywidendy stosuje się przepisy o zobowiązaniach podatkowych.

2. Minister Finansów określa tryb i terminy wpłacania dywidendy.

Art. 19. Jeżeli osiągnięty zysk po jego opodatkowaniu jest niższy od należnej dywidendy, przedsiębiorstwo wpłacając dywidendę pomniejsza fundusz przedsiębiorstwa o różnicę między tymi wielkościami, zawiadamiając o tym Ministra Finansów oraz organ założycielski.

Rozdział 4

Rachunkowość

Art. 20. 1. Przedsiębiorstwo jest zobowiązane do prowadzenia prawidłowej, rzetelnej i bieżącej rachunkowości, dostosowanej do przedmiotu jego działalności.

2. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, określa obowiązujące przedsiębiorstwo zasady prowadzenia rachunkowości.

Rozdział 5

Przepisy szczególne, przejściowe i końcowe

Art. 21. 1. W przedsiębiorstwach istniejących w dniu wejścia w życie ustawy fundusz założycielski ustala się w wysokości sumy:

- 1) funduszu statutowego w środkach trwałych, według stanu na dzień 31 grudnia 1983 r., pomniejszonego o wartość netto zakładowych domów mieszkalnych, żłobków i przedszkoli oraz majątku trwałego służącego zakładowej działalności socjalnej, a także obrony cywilnej, a powiększonego o wykorzystane dotacje budżetowe na inwestycje według stanu na dzień 1 stycznia 1989 r.,
- 2) funduszu statutowego w środkach obrotowych według stanu na dzień 31 grudnia 1983 r. do wysokości 25% stanu zapasów (łącznie z kosztami przyszłych okresów) na ten sam dzień.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do przedsiębiorstw utworzonych po dniu 31 grudnia 1983 r. w wyniku podziału lub połączenia istniejących przed tą datą przedsiębiorstw lub jednostek, z tym że fundusz założycielski ustala się przez podział lub połączenie funduszy statutowych przedsiębiorstw (jednostek), które uległy podziałowi lub połączeniu.

3. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do przedsiębiorstw utworzonych po dniu 31 grudnia 1983 r., z tym że fundusz założycielski ustala się w wysokości funduszy statutowych według stanu podanego w bilansie otwarcia.

4. W wypadku przedsiębiorstw powstałych w wyniku podziału lub połączenia po dniu 31 grudnia 1983 r., dla których nie można ustalić, na podstawie bilansu, wielkości funduszy statutowych — fundusz założycielski ustala się według stanu podanego w bilansie otwarcia.

Art. 22. W przedsiębiorstwach istniejących w dniu wejścia w życie ustawy fundusz przedsiębiorstwa ustala się w kwocie stanowiącej sumę odpowiadającą tej części funduszu statutowego, która zgodnie z przepisami art. 21 nie podlega przekazaniu na fundusz założycielski, a także sumę funduszu rozwoju, funduszu rezerwowego, funduszu postępu techniczno-ekonomicznego oraz innych funduszy utworzonych przez obciążenie kosztów działalności i z zysku przedsiębiorstwa, według stanu na dzień 1 stycznia 1989 r.

Art. 23. Jeżeli dywidenda naliczona zgodnie z art. 14 przekracza w 1989 r. 25% zysku bilansowego, wpłacie na dochód budżetu państwa podlega kwota odpowiadająca 25% tego zysku.

Art. 24. 1. Zweryfikowany zysk osiągnięty przez Polski Monopol Loteryjny po opodatkowaniu i wypłaceniu dywidendy przeznaczana się na cele społeczne i rozwój gospodarki narodowej, po uwzględnieniu własnych potrzeb tego przedsiębiorstwa.

2. Minister Finansów, na wniosek dyrektora Polskiego Monopolu Loteryjnego, określa część zysku przeznaczoną na cele społeczne i rozwój gospodarki narodowej.

Art. 25. W przedsiębiorstwach państwowych prowadzących terenowe gry liczbowe wojewoda określa część zysku osiągniętego przez te przedsiębiorstwa, która ma być przeznaczona na cele społeczne i rozwój gospodarki narodowej, po opodatkowaniu zweryfikowanego zysku i odliczeniu dywidendy oraz uwzględnieniu własnych potrzeb przedsiębiorstwa.

Art. 26. 1. Znosi się stosowanie rachunku wyrównawczego cen wewnętrznych na wyroby jednorodne, z wyjątkiem węgla kamiennego i energii elektrycznej.

2. Istniejące saldo rachunku, o którym mowa w ust. 1, należy rozliczyć z funduszem przedsiębiorstwa, które ten rachunek prowadziło. Takiemu samemu rozliczeniu podlega saldo rachunku w przypadku prowadzenia go w zrzeszeniach, z tym że przeznaczana się je na fundusze przedsiębiorstw.